

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚEI

*Anexa nr.6
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.6/6 din 03.07.2015*

CURRICULUM
la disciplina
„ PROCESUL PENAL ”

(asistenți judiciari și grefieri)

FORMATOR:

*Stella Bleșceaga,
Judecător, Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău,
formator INJ*

_____ AVIZAT

Mariana PITIC, Șef al Direcției instruire și cercetare

Chișinău, 2015

I. Preliminarii

Constituția Republicii Moldova reprezintă garanția esențială a ordinii de drept, iar prevederea constituțională, conform căreia Republica Moldova este un stat de drept, exprimă o condiție esențială cu privire la putere, o mișcare de raționalizare și de ordine a acesteia. Totodată, consacrarea în textul Legii Supreme a principiului separației puterilor în stat asigură securitatea oricărui individ în raporturile lui cu puterea. Astfel, orice persoană are dreptul la un proces echitabil și public, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale pentru a hotărî asupra drepturilor și obligațiilor sale și asupra temeiniciei unei acuzații penale.

În contextul celor relatate, legalitatea este o cerință fundamentală a activității instanțelor judecătorești, care înglobează toate celelalte principii după care se desfășoară activitatea procesuală. Prin urmare, tragerea la răspundere penală și civilă a celor ce au comis infracțiuni se realizează în cadrul justiției penale, prin desfășurarea activității judiciare reglementate prin dispozițiile legii de procedură penală, dispoziții care privesc ceea ce poartă denumirea de proces penal. În esență, procesul penal are ca scop constatarea la timp și în mod complet a faptelor care constituie infracțiuni, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală.

Din care considerent, justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești, iar munca grefierilor și asistenților judiciari constituie un real sprijin pentru magistrați în îndeplinirea corectă a sarcinilor care le revin. Atât grefierul, cât și asistentul judiciar întocmesc numeroase acte procedurale, contribuind în mod semnificativ la soluționarea cu celeritate a cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești, dar sunt și niște persoane cu care publicul vine în contact direct, aspect important pentru formarea imaginii justiției și sporirii încrederii în acest act.

Curriculumul la disciplina „Drept procesual penal” se axează pe necesitatea valorificării la maximum a potențialului intelectual al audientului, formării abilităților practice al grefierilor și asistenților judiciari, precum aprofundarea și însușirea suportului normativ procesual penal. La fel, se urmărește scopul de a forma deprinderi de colaborare eficientă între acest personal, dar și o comunicare respectuoasă cu publicul.

Curriculumul se axează pe trei niveluri comportamentale, cu un grad divers de complexitate: cunoaștere, aplicare și integrare. Nivelul de cunoaștere presupune acumularea cunoștințelor teoretice, formarea bazei conceptuale în domeniul respectiv. Aplicarea presupune formarea abilităților tipice discipline vizate, dezvoltarea capacităților. Integrarea presupune formarea capacității de transfer al cunoștințelor teoretice și al abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor de problemă, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate, manifestarea atitudinilor personale față de diverse activități

Scopul disciplinei constă în lărgirea cunoștințelor teoretice și practice ce țin de procesul penal, pe de o parte, și, pe de altă parte, formarea/dezvoltarea competențelor profesionale ale audienților, inclusiv competențelor și abilităților practice de operare și aplicare a acestor prevederi în cadrul efectuării urmăririi penale și la înfăptuirea actului de justiție care trebuie să corespundă principiului legalității. Sub acest aspect, pentru a atinge obiectivele propuse, formatorul va realiza activități moderne și flexibile de formare în cadrul orelor de curs și a celor practice, prin crearea unei ambianțe activ – participative pentru participanți.

În concluzie, curriculumul reprezintă un document reglator ce determină competențele profesionale necesare integrării și buneii manifestări în câmpul muncii, precum și valorificării întregului potențial intelectual al audienților pentru a cultiva deprinderi de veritabil grefier și asistent judiciar, prezentarea practicii judiciare, inclusiv a Curții Europene pentru Drepturile Omului, pentru a consolida cunoștințele asimilate, a cultiva spiritul de respect pentru lege și pentru justițiabili.

II. COMPETENȚE

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să identifice conceptele de bază cu care se operează în dreptul procesual penal;
- să stabilească corect formele de competență a organelor de urmărire penală;
- să clarifice situațiile de incompatibilitate a subiecților oficiali ai procesului penal;
- să releve cazurile de neadmisibilitate a probelor în procesul penal;
- să indice termenele de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere;
- să determine obiectul specific de reglementare în cadrul procedurilor speciale în procesul penal;
- să relateze despre evoluția normativă a căilor de atac în procesul penal;
- să stabilească legislația pertinentă aplicabilă fazei executării hotărârilor penale.

La nivel de aplicare:

- să argumenteze necesitatea liberei aprecieri a probelor în procesul penal;
- să clasifice cazurile de încetare a urmăririi penale;
- să interpreteze corect normele generale și speciale de drept procesual penal privind competența judecătorilor și Curților de Apel;
- să analizeze valoarea probatorie a datelor obținute prin activitatea specială de investigații;
- să asigure depersonalizarea hotărârilor judecătorești;
- să evalueze problemele de drept privind aplicarea măsurilor preventive privative de libertate la faza judecării cauzei penale;

La nivel de integrare:

- să estimeze rolul practicii judiciare naționale și internaționale în perfecționarea legislației procesuale penale;
- să contribuie la perfecționarea legislației procesuale și a activității practice a instanțelor judecătorești;
- să aprecieze rolul judecătorului, greșierului, asistentului judiciar și executorului judecătoresc în activitatea de desfășurare a justiției pe cauze penale;
- să propună concepții pentru ameliorarea activității asistentului judiciar;
- să evalueze perspectivele evoluției dreptului procesual penal în Republica Moldova.
- să stabilească necesitatea instituției admisibilității în principiu în cadrul căilor de atac în procesul penal;
- să stabilească rolul și locul procedurilor speciale în procesul penal;

III. OBIECTIVE PRINCIPALE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- descrie/organizeze desfășurarea unor acțiuni procesuale și tactica dialogării cu diferiți participanți la procesul penal;
- să stabilească sarcinile judecătorului de instrucție la examinarea unui demers sau a unei plângeri și să identifice problemele procesuale și organizaționale în activitatea judecătorului de instrucție;
- stabilească legăturile dintre normele legii procesuale penale și normele legii materiale penale, precum și de referință din actele normative extrapenale;
- pregătească materialele cauzei penale spre examinare și să organizeze desfășurarea ședinței de judecată;
- detecteze erorile în acțiunile și hotărârile din faza de urmărire penală;
- întocmească proiecte de acte procesuale cu aplicarea/utilizarea corectă a normelor procedurii speciale și practicii judiciare naționale și internaționale.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formatori	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Procesul penal	Stella Bleșceaga	1	28	6	22	Teste pentru evaluarea cunoștințelor

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. crt.	TEMA:	Ore curs	Ore seminar e
1.	Părțile și alte persoane participante la procesul penal.	1	3
2.	Termenele procedurale și acte procedurale comune.	1	3
3.	Urmărirea penală. Controlul judiciar al procedurilor prejudiciare. Judecată în prima instanță.	2	11
4.	Căile ordinare și extraordinare de atac.	1	3
5.	Executarea hotărârilor penale .	1	2
TOTAL		6	22

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Uniti tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
<i>Tema 1. Părțile și alte persoane participante la procesul penal.</i>		
<p>Ore curs</p> <ol style="list-style-type: none"> Noțiunea și sistemul subiecților procesului penal. Instanțele judecătorești și competența lor. Partea acuzării. Partea apărării. Alte persoane participante la procesul penal. Rolul grefierului și asistentului judiciar. Incompatibilitățile acestora în exercitarea funcției. Comunicarea corectă și eficientă cu publicul. <p>Ore de seminar:</p> <ol style="list-style-type: none"> Să definească noțiunea și sistemul subiecților procesului penal. Să stabilească organizarea ierarhică a instanțelor de judecată. Să determine drepturile, obligațiile și atribuțiile părții acuzării, părții apărării și a altor persoane participante la procesul penal. Să stabilească competența judiciară; formele competenței; competența judecătorești, curții de apel, Curții Supreme de Justiție, competența în caz de indivizibilitate sau conexitate a cauzelor penale; conflictul de competență. Strămutarea judecării cauzei 	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Seminare Studiu de caz Evaluarea legislației.</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.</p> <p><i>Ore practice</i> întocmirea proiectelor de acte procesuale Soluționarea spețelor. Examinarea spețelor.</p>

<p>penale de la instanța competentă la o altă instanță egală în grad.</p> <p>5. Să identifice incompatibilitățile în exercitarea funcției de grefier.</p> <p>6. Să formuleze soluții legale cu privire la chestiuni practice legate de incompatibilitate.</p>		
<p>Tema 2. Termenele procedurale și acte procedurale comune.</p>		
<p>Ore curs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de termene procedurale și consecințele nerespectării lor. 2. Clasificarea termenelor în procesul penal, 3. Calcularea termenelor în procesul penal 4. Scopul citării și consecințele nerespectării ei. Modul de citare. Conținutul citației. 5. Cereri și demersuri în procesul penal. 6. Corectarea erorilor și înlăturarea omisiunilor în actele procedurale. 7. Încălțările care atrag nulitatea actelor procedurale. <p>Ore de seminar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Să definească noțiunea termenelor procedurale. 8. Să clasifice termenele după anumite criterii. 9. Să cunoască efectele nerespectării termenilor procedurale. 10. Să exemplifice modalitatea de calcularea a termenelor în procesul penal. 11. Să aprecieze motivele repunerii în termen în cazul omiterii unui termen. 12. Să detecteze erori la calcularea termenelor 13. Să stabilească scopul citării și consecințele nerespectării ei. 14. Să diferențieze modalitatea de citare. (scrisă, verbală, telefonică, email) 15. Să determine modalitățile de înmânare a citațiilor. Dovada de înmânare a citațiilor. 16. Modalitatea de comunicare a altor acte procedurale 17. Să distingă erorile materiale, omisiunile vădite de alte erori. 18. Să prevadă consecințele erorilor din actele procedurale. 19. Să caracterizeze sancțiunea nulității în procesul penal. 20. Să distingă erorile procesuale reparabile de erorile procesuale ireparabile; 21. Să distingă nulitatea relativă de nulitatea absolută; 22. Să stabilească just modalitatea de lichidare a erorii depistate. 23. Să prevadă consecințele erorilor din actele procedurale. 24. Să întocmească proiecte de acte cu privire corectarea erorilor și înlăturarea omisiunilor. 	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, video projector.</p> <p>Seminare. Evaluarea actelor normative. Dezbateri. Studiu de caz. Lucrul în grup cu folosirea tehnicii informaționale.</p>	<p><i>Ore curs</i></p> <p>Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.</p> <p><i>Ore practice</i></p> <p>Pregătirea temei pentru activitate practică. Analiza practicii judiciare. Soluționarea spețelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.</p>

Tema 3. Urmărirea penală. Controlul judiciar al procedurilor prejudiciară. Judecată în prima instanță.

Ore curs

1. Începerea procesului penal. Refuzul de a începe urmărirea penală.
2. Înaintarea acuzației. Schimbarea acuzației. Completarea acuzației. Suspendarea urmăririi penale.
3. Formele scoaterii de sub urmărirea penală. Formele încetării urmăririi penale. Clasarea cauzei penale.
4. Terminarea urmăririi penale cu întocmirea rechizitoriului. Trimiterea cauzei în judecată.
5. Acțiunile de urmărire penală efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție. Acțiuni procesuale ce nu necesită autorizare.
6. Măsurile procesuale de constrângere aplicate cu autorizarea judecătorului de instrucție.
7. Măsurile speciale de investigații efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție . Măsuri speciale ce nu necesită autorizare.
8. Demersurile privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere și modul de examinare a acestora.
9. Încheierile judecătorești privind efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere.
10. Stratificarea judecății în grade de jurisdicție.
11. Etape ale judecății, cicluri și stații procesuale.
12. Actele premergătoare ședinței de judecată și de rezolvare a lucrărilor cu caracter administrativ.
13. Noțiunea de condiții generale ale judecării cauzei penale. Importanța condițiilor generale ale judecării cauzei penale. Rolul instanței de judecată în procedura de judecare a cauzei penale.
14. Caracterizarea principiilor generale ale judecării cauzei penale: nemijlocirea judecării cauzei; oralitatea judecării cauzei; contradictorialitatea judecării cauzei; egalitatea în drepturi a părților în fața instanței; publicitatea ședinței de judecată; Președintele ședinței de judecată; grefierul ședinței de judecată; citarea părților la judecată.
15. Participarea procurorului la judecarea cauzei și efectele neprezentării lui; participarea părții vătămate la judecarea cauzei și efectele neprezentării ei;
16. Participarea inculpatului la judecarea cauzei și efectele neprezentării lui; participarea apărătorului la judecarea cauzei și efectele neprezentării lui;
17. Participarea părții civile și a părții civilmente responsabile la judecarea cauzei și efectele neprezentării lor.
15. Limitele judecării cauzei; modificarea acuzației în ședința de judecată în sensul agravării ei; prezentarea probelor suplimentare; renunțarea la probe.
18. Suspendarea și reluarea judecării cauzei; amânarea

Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, video proiector.

Ore curs

Brainstorming.
Lectura surselor din Lista bibliografică.

ședinței de judecată; încetarea procesului penal în ședința de judecată; asigurarea ordinii și solemnității ședinței de judecată; măsurile care se iau față de cei ce încalcă ordinea ședinței de judecată; constatarea infracțiunilor de audiență.

19. Activitatea premergătoare ședinței de judecată desfășurată de greșierul de ședință.

20. Atribuțiile greșierului în timpul ședinței de judecată în coroborare cu dispozițiile Codului de procedură penală.

21. Procesul-verbal al ședinței de judecată; consemnarea declarațiilor părților și ale martorilor în ședința de judecată.

22. Soluționarea cauzei; procedura deliberării; pronunțarea hotărârii; felurile hotărârilor instanței de judecată; încheierile instanței judecătorești.

23. Rolul asistentului judiciar în faza de până la examinarea cauzei penale și în timpul examinării cauzei penale.

24. Rolul asistentului judiciar, limitele competențelor în faza pronunțării sentinței motivate și dispozitivului sentinței.

Orele seminar

1. Să clasifice după anumite criterii sesizările organului de urmărire penală;
2. Să verifice, la timp, modul de soluționare a sesizărilor.
3. Să analizeze temeinicia și legalitatea soluțiilor propuse de organul de urmărire penală.
4. Să distingă temeuri de încetare, clasare, scoatere de sub urmărire penală și suspendarea urmăririi penale.
5. Să relateze despre acțiunile de urmărire penală, măsurile procesuale de constrângere și măsurile speciale de investigații ce necesită autorizare.
6. Să formuleze „presupunere rezonabilă”, „temeiuri rezonabile” și „bănuială rezonabilă”.
7. Să deosebească „cazul de urgență” de „caz ce nu suferă amânare” și „caz de infracțiune flagrantă”.
8. Să întocmească proiecte de încheieri și mandate de arestare.
9. Să identifice principiile generale ale judecării cauzei.
10. Să pună în discuție problemele ce apar în timpul ședinței de judecată.
11. Să analizeze atribuțiile președintelui ședinței de judecată.
12. Să analizeze atribuțiile greșierului ședinței de judecată.
13. Să identifice cazurile când judecarea cauzei poate avea loc în lipsa inculpatului.
14. Să identifice cazurile încetării procesului penal în ședința de judecată.
15. Să determine structura procesului-verbal.
16. Să diferențieze modalitatea întocmirii procesului verbal al ședinței de judecată și a declarațiilor părților în cazul examinării cauzelor penale în proceduri speciale (în acord de recunoaștere a vinovăției, în baza probelor administrate în faza urmăririi penale, cauzele penale cu

Seminare.
Studiu al practicii judiciare în cauzele cu încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției.
Jocuri pe roluri.

Ore practice
Lucrul în grup cu folosirea tehn. informaționale.
Soluționarea spețelor.
Întocmirea proiectelor de acte procesuale.

<p>minori, în flagrant, persoane juridice, aplicarea măsurilor cu caracter medical)</p> <p>17. Să exemplifice atribuțiile grefierului anterior, în timpul și după ședința de judecată.</p> <p>18. Să cunoască structura hotărârii judecătorești și încheierii judecătorești.</p> <p>19. Să cunoască modalitatea deliberării și pronunțării hotărârilor judecătorești pe cauze penale</p>		
<p>Tema 4. Căile ordinare și extraordinare de atac.</p>		
<p>Ore curs</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Considerații generale asupra căilor de atac. 2. Apelul. Efectele apelului. Judecarea apelului și soluțiile pronunțate; 3. Recursul. Judecarea recursului împotriva hotărârilor instanțelor de apel și soluțiile pronunțate. 4. Recursul împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul – condiții de fond și de formă. Judecarea recursului împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul și soluțiile pronunțate. 5. Considerații generale privind căile extraordinare de atac. 6. Recursul în anulare – caracteristica generală. Cazurile în care se poate face recurs în anulare. Judecarea recursului în anulare și soluțiile pronunțate. 7. Revizuirea procesului penal – caracteristica generală. Cazurile de revizuire și activitatea procesuală prealabilă. Judecarea revizuirii. 8. Recursul în interesul legii. Condiții de admisibilitate. Judecarea recursului în interesul legii. <p>Ore de seminar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Să formuleze noțiunea de cale ordinară de atac. 2. Să determine importanța căilor ordinare de atac pentru asigurarea principiilor legalității și al accesului liber la justiție. 3. Să rezume asemănările și deosebirile între apel, recursul împotriva hotărârilor instanțelor de apel și recursul împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul. 4. Să determine efectele căilor ordinare de atac în procesul penal. 5. Să caracterizeze condițiile de fond și de formă ale căilor ordinare de atac în procesul penal. 6. Să descrie procedura judecării apelului și a recursului și limitele acesteia. 7. Să elucideze structura și să caracterizeze conținutul deciziei judecătorești. 8. Să aplice normele procesual-penale la întocmirea cererilor de apel și de recurs împotriva sentințelor și a deciziilor instanțelor de apel. 	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector.</p> <p>Seminare. Analiza practicii judiciare. Dezbateri. Studiu de caz</p>	<p>Ore curs</p> <p>Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.</p> <p>Ore practice</p> <p>Pregătirea temei pentru activitate practică. Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale</p>

<p>9. Atribuțiile grefierului la examinarea cauzelor în apel și recurs. Acțiunile și actele procesuale ale grefierului în aceste faze.</p> <p>10. Rolul asistentului judiciar la examinarea cauzelor în apel și recurs. Competențe. Modalitatea întocmirii proiectelor de decizii.</p> <p>11. Să formuleze noțiunea de cale extraordinară de atac în procesul penal.</p> <p>12. Să elucideze trăsăturile definitorii ale căilor extraordinare de atac în procesul penal;</p> <p>13. Să efectueze caracterizarea generală a recursului în anulare și a revizuirii procesului penal.</p> <p>14. Să descrie actele procedurale preparatorii și admisibilitatea recursului în anulare.</p> <p>15. Să caracterizeze judecarea și soluționarea recursului în anulare admis.</p> <p>16. Să descrie cazurile de revizuire a procesului penal și activitatea procesuală prealabilă.</p> <p>17. Să caracterizeze rejudecarea și soluționarea cauzei după admiterea revizuirii.</p>		
<p>Tema 5. Executarea hotărârilor penale.</p>		
<p>Ore curs</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și esența fazei punerii în executare a hotărârilor judecătorești și încheierilor judecătorești. 2. Punerea în executare a hotărârii judecătorești și încheierilor judecătorești. 3. Chestiuni soluționate de instanță la executarea pedepsei; instituții ce țin de executarea hotărârilor judecătorești. 4. Atribuțiile grefierului la punerea în executare a hotărârilor penale <p>Ore practice</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Să definească faza punerii în executare a hotărârilor judecătorești. 2. Să argumenteze esența și importanța fazei punerii în executare a hotărârilor judecătorești. 3. Să distingă momentul rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată. 4. Să descrie chestiunile care urmează să fie soluționate de instanță la executarea pedepsei. 5. Să stabilească instituțiile și competența lor în vederea executării hotărârilor judecătorești. 	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector.</p> <p>Seminare. Analiza practicii judiciare. Dezbateri. Studiu de caz</p>	<p>Ore curs</p> <p>Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.</p> <p>Ore practice</p> <p>Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale</p>

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audiențelor în cadrul seminarelor;
- realizarea activităților individuale/în grup;
- răspunsuri orale, participare la dezbateri/studii de caz;

- redactarea unor acte în baza temelor studiate;
- susținerea unei testări obligatorii care va conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale.

B. Evaluarea finală se va efectua prin teste pentru evaluarea cunoștințelor, care va conține *întrebări teoretice și practice* în domeniul procedurilor speciale în procesul penal.

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte normative:

1. Constituția Republicii Moldova, 29 iulie 1994.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, din 14 martie 2003.
3. Legea cu privire la Procuratură, nr.294-XVI din 25 decembrie 2008.
4. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Constituțională, nr.317-XIII din 13.12.1994.
5. Codul jurisdicției constituționale, nr.502-XIII din 16.06.1995.
6. Legea Republicii Moldova privind organizarea judecătorească, nr.514-XIII din 06.07.1995.
7. Legea Republicii Moldova cu privire la statutul judecătorului, nr.544-XIII din 20.07.1995.
8. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Supremă de Justiție, nr.789-XIII din 26.03.1996.
9. Legea Republicii Moldova cu privire la avocatură, nr.1260-XV din 19.07.2002.
10. Legea Republicii Moldova cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, nr.320 din 27.12.2012.
11. Legea Republicii Moldova cu privire la activitatea specială de investigații, nr.59 din 29.03.2012.
12. Legea Republicii Moldova cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal, nr.105-XVI din 16.05.2008.
13. Legea Republicii Moldova privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, nr.1545-XIII din 25.02.1998.
14. Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție nr.1104 din 06.06.2002.
15. Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală nr.371-XVI din 1 decembrie 2006.

Legislație internațională:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului (10.12.1948).
2. Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului (4.11.1950).
3. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966).
4. Convenția Europeană împotriva torturilor și a altor forme de comportament și pedepse antiumane, crude sau care înjosesc demnitatea omului (1984).
5. Principiile generale privitor la independența organelor judecătorești (1985).
6. Cumulul de principii pentru apărarea tuturor persoanelor reținute sau arestate în orice formă ar fi fost aceasta efectuată (1988).
7. Convenția europeană despre colaborarea reciprocă privind asistența juridică internațională în materie penală și protocolul ei (1959).
8. Convenția europeană despre valabilitatea internațională a sentințelor pe cauzele penale (1970).
9. Convenția țărilor CSI privind asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale și penale (22.01.1993).
10. Tratatul între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală (25.02.1993).
11. Tratatul între Republica Moldova și Ucraina cu privire la asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală (13.12.1993).

Jurisprudența Curții Constituționale:

1. Hotărârea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 din CPP, nr.26 din 23.11.2010.
2. Hotărârea Curții Constituționale privind controlul constituționalității prevederilor alin.(1) art.326 din CPP, nr.5 din 17.03.2009.
3. Hotărârea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederii pct.3) alin.(1) art.401 din CPP, nr.9 din 20.05.2008.
4. Hotărârea Curții Constituționale privind controlul constituționalității alin.(1)și (4) art.2 din CPP, nr.1 din 22.01.2008.
5. Hotărârea Curții Constituționale privind controlul constituționalității unor prevederi ale art.298, art.300 și art.313 din CPP, introduse prin Legea nr.264-XVI din 28.07.2006, nr. 26 din 23.10.2007.
6. Hotărârea Curții Constituționale privind controlul constituționalității unor dispoziții ale art.421, art.433 alin.(1), art. 452 alin.(1) și art. 455 alin. (3) din CPP, nr. 16 din 19.07.2005.

Jurisprudența Curții Supreme de Justiție:

1. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației de procedură penală privind arestarea preventivă și arestarea la domiciliu, nr. 1 din 15.04.2013.
2. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale, nr.12 din 24.12.2012.
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin violarea art.3,5,8 din CEDO, nr..8 din 24.12.2012.
4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica judiciară de aplicare a legislației ce reglementează extrădarea, nr. 3 din 28.05.2012.
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației pentru asigurarea dreptului la apărare al bănuțului, inculpatului și condamnatului în procedura penală, nr. 11 din 24.12.2010.
6. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova privind judecarea cauzelor penale în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, nr. 6 din 24.12.2010.
7. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală, nr. 9 din 30.10.2009.
8. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la procedura examinării apelului conform modificărilor și completărilor din CPP, nr. 53 din 12.07.2013.
9. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la pronunțarea hotărârii judecătorești în procesul penal, nr. 37 din 22.04.2013.

Manuale și monografii:

1. Modele de acte procedurale în procesul penal, Chișinău, 2014. M. Poalelungi, C. Gurschi, P. Ursachi, G. Nicolaev, I.Sedlețchi, I. Dolea, T. Vizdoaga, A. Airapetean, D. Roman, A. Pântea, I. Margineanu, M. Gherman, A. Mariț, D. Ioniță, M. Chirilă, S. Ursu, A. Cerbu,
2. Drept procesual penal, Cartea Juridică, 2009, Dolea, Dm. Roman, I. Sedlețchi, T. Vizdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursu,
3. Codul de procedură penală. Comentariu, Cartier juridic, 2005. I. Dolea, Dm. Roman, T. Vizdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursu, R. Botezatu, V. Șterbeț, E. Erjiu.
4. Manualul judecătorului pe cauze penale, Chișinău, 2013. M. Poalelungi, C. Gurschi, P. Ursache, E. Covalenco, I. Arhiliuc, N. Gordilă, T. Popovici, G. Nicolaev, I. Diaconu, E. Ababei, O. Sternioală, M. Ghervas, A. Pîntea, I. Serbinov, R. Popov, V. Lastavețchi, R. Panțîru, I. Dolea, D. Sîrcu, O. Balan, I. Sedlețchi, T. Vizdoagă, S. Brînză, D. Roman, V. Rotaru, M. Grama, V. Stati, I. Hadîrcă, E. Croitor, A. Gîrlea, S. Ursu,
5. Jean – Loup Charrier, A. Chiriac, Codul Convenției Europene a Drepturilor Omului, Chișinău, 2008.